

Asia: VN/13333/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (valmistavan opetuksen lisäopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus)

Lausunnonantajan lausunto

Mitä mieltä olette perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksesta?

Vuosi valmistavaa opetusta on osalle oppilaista liian lyhyt aika riittävän suomen kielen oppimiseksi perusopetuksen suorittamista varten. Lisäopetus mahdollistaisi paremmin keskittymisen suomen kielen riittävään haltuun ottoon, mikä puolestaan on edellytys perusopetuksen oppimäärän suorittamiselle. Rajaus korkeintaan yhteen lisäopetusvuoteen on järkevä.

Lisäopetus on lakiesityksessä määritelty heille, joilla on vasta alkava luku- ja kirjoitustaito, puutteellinen kouluhistoria tai ovat yläkouluiässä maahan tulleita. Määrittely on hyvä, sillä ei ole tarkoituksenmukaista, että suurin osa valmistavan opetuksen oppilaista ohjautuisi lisäopetukseen.

Lakiesityksen mukaan perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksessa olevat oppilaat olisivat perusopetuksen oppilaita. Epäselväksi jää, onko oppilaiden tarkoitus suorittaa samalla perusopetuksen oppimäärää. Jos lisäopetukseen sisältyy velvoite suorittaa perusopetuksen opintoja, se ei tue ajatusta lisääjasta kielen oppimiseen.

Lakiehdotuksen mukaan valmistavan opetuksen lisäopetukseen voisi siirtyä oppilaat, jotka olisivat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta tarkoituksenmukaista olisi, että siirtyminen perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen tapahtuisi suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Onko perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus mielestänne tarpeellinen?

Nurmijärven kunta katsoo valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeelliseksi.

Onko perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitusratkaisu toimiva?

Lakiehdotuksen mukaan toiminnan käynnistyessä vuosina 2026 ja 2027 rahoitus perustuisi perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasmäärään. Vuodesta 2028 alkaen rahoitus perustuisi

perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen oppilasmäärään. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin tehtäisiin tekninen lisäys uuden rahoituksen huomioimisesta laskennassa. Kyseessä olisi kiinteä määräraha eli määräraha ei muutu kustannusten tai oppilasmäärien muuttuessa

Kunnissa, joissa valmistavaan opetukseen ja myöhemmin valmistavan opetuksen lisäopetukseen osallistuvien oppilaiden määrä on suhteellisen pieni, rahoitusmalli ei välttämättä mahdollista opetuksen toteuttamista oppilaiden omissa lähikouluissa, vaan lähinnä erillisissä keskitetyissä ryhmissä. Kuitenkin etenkin lisäopetuksen kohdalla oppilas saattaisi erityisesti hyötyä joustavista ja monipuolisista toteutustavoista oman lähikoulun perusopetusryhmässä.

Nurmijärven kunta katsoo, että valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitusmalli tulisi perustua vuosittaiseen oppilasmäärään ja olla osa opetus- ja kulttuuriministeriön kautta jaettavaa valtionosuutta.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korottamista koskevaan osuuteen esityksessä?

Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuihin esitetty korotus on suuri ja sillä voi olla vaikutusta siihen, miten hakeudutaan aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen indeksisäännöstä koskevaan osuuteen esityksessä?

-

Onko teillä muuta lausuttavaa esitysluonnoksesta (esim. vaikutusarvioinnit)

Esityksellä täsmennettäisiin myös perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaaksi ottamista niin, että opetukseen voisi osallistua vain ulkomailla syntynyt maahanmuuttotustainen oppilas. Lakiesityksessä todetaan, että Suomessa syntyneiden osalta varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostaminen olisi riittävä toimi. On kuitenkin oppilaita, jotka ovat syntyneet Suomessa, mutta kotikieli ei ole suomi ja ovat muuttaneet myöhemmin ulkomaille ja palanneet Suomeen. He eivät välttämättä ole ollenkaan osallistuneet varhaiskasvatukseen Suomessa. Tällaisissa tilanteissa valmistava opetus on tarpeellista. Nurmijärven kunta katsoo, että myös Suomessa syntyneillä tulisi olla mahdollisuus osallistua valmistavaan opetukseen.

Myöhään maahan tullut nuori, joka osallistuu valmistavaan opetukseen ja sen jälkeen valmistavan opetuksen lisäopetukseen, ei välttämättä ehdi juurikaan suorittaa perusopetuksen opintoja oppivelvollisuusikäisenä. Tällaisessa tilanteessa on riski siihen, että perusopetuksen oppimäärä jää suorittamatta. Valtakunnallisesti on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että mahdollisuuksia suorittaa perusopetus muualla kuin lasten perusopetuksessa on riittävästi ja että ohjaus eteenpäin on sujuvaa.

Hirvonen Tiina
Nurmijärven kunta